

MTÜ ARENDUSKODA STRATEEGIA 2023-2027

STARTEEGIASEMINAR

TÖÖRÜHM: ETTEVÕTLUS

TAPA ARENDUSKODA 28.10.2022

KONSULTANT: TIINA RAUDLA

SEMINARI PÄEVAKAVA 28.10.2022

1. SISSEJUHATUS
2. SWOT-ANALÜÜS
3. PROBLEEMIDE SÕNASTAMINE – FOOKUSE SEADMINE

SISSEJUHATUS – LEADER EESMÄRGID SUURES PLAANIS

- **ÜLDEESMÄRK ON** MAAPIIRKONDADES ATRAKTIIVSE ELU- JA ETTEVÕTLUSKESKKONNA NING
- AKTIIVSETE JA ÜHTEHOIDVATE KOHALIKE KOGUKONDADE TERVIKLIK ARENDAMINE LEADERI PÕHIMÕTETE KAUDU;

ERIEESMÄRGID ON:

- 1) ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE EELKÕIGE UUTE TASUVATE TÖÖKOHTADE VÕI INNOVAATILISTE LAHENDUSTE KAUDU;
- 2) KOHALIKE KOGUKONDADE, ELANIKE NING NOORTE TULEVIKULIIDRITE VÕIMESTAMINE;
- 3) TEENUSTE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE, SEALHULGAS KOGUKONNATEENUSE ARENDAMISE KAUDU;
- 4) KESKKONNA- JA KLIIMASÕBRALIKKUST, SEALHULGAS BIO- JA RINGMAJANDUST PROPAGEERIVATE LAHENDUSTE VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE;
- 5) MAAELU POSITIIVSE KUVANDI SÄILITAMINE JA ARUKATE KÜLADE EDENDAMINE.

UUS OLUKORD, UUED VÄLJAKUTSED

- RAHVASTIKU VANANEMINE - KASVAV VAJADUS SOTSIAALTEENUSTE OSAS.
- KLIIMAMUUTUSED.
- SOTSIAALSED JA KULTUURILISED MUUTUSED ELULAADIS – DIGITAALSED PÕLVKONNAD.
- TEHNOLOOGIA KIIRE ARENG.
- ETTEVÕTETE JA TEADUSASUTUSTE VAHEL LEIDA UUSI KOOSTÖÖVORME.
- MUUTUSED VÄÄRTUSTES (VÄÄRTUSHINNANGUTES – ALAHOIDLIK MAAILMAKÄSITLUS) JA ELUSTIILIS (TERVISLIK, KOHALIK, PERSONAALSED TERVISETEENUSED JA –TOOTED).
- GEOPOLIITILINE OLUKORD, JULGEOLEKU KESKKOND JA MAJ.KASVU VÄLJAVAATED OLULISELT VÄHENENUD.
- LOODUSVARASID NAPIB JÄRJEST ENAM – RINGMAJANDUSELE TUGINEVATE ÄRIMUDELITE KASUTAMINE.
- RAHVUSVAH.-SED INSTITUTSIOONID NÕRGENEVAD, RIIKIDEVAHELISED JÕUJONED MUUTUVAD.

TULEMUSINDIKAATORID

TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE – TULEB MÄÄRATA TULEMUSINDIKAATORID.

SUURES PLAANIS VASTAVALT ÜPP STRATEEGIAKAVAS HETKEL LEADER SEKKUMISE ÜKS TULEMUSINDIKAATOR – LEADERIGA HÕLMATUS: **KOHALIKU ARENGU STRATEEGIATEGA HÕLMATUD MAAELANIKKONNA OSAKAAL JA EESMÄRK 96%.**

ÜLEJÄÄNUD EESMÄRGID SEATAKSE PEALE LEADER KOHALIKU ARENGU STRATEEGIATE HEAKSKIITMIST VASTAVALT SEAL SEATUD EESMÄRKIDELE. LEADER TEGEVUSRÜHMADEL SUUR VASTUTUS PROGRAMMI EDUKUSES.

VÕIMALIKUD MUUD TULEMUSINDIKAATORID, NAGU NÄITEKS:

- KESKKONNA VÕI KLIIMAALANE TULEMUSLIKKUS MAAPIIRKONDADES TEHTAVATE INVESTEERINGUTE KAUDU;
- PROJEKTIDEGA TOETATUD UUED TÖÖKOHAD;
- TOETUSEGA ARENDATUD MAAPIIRKONDADE ETTEVÕTETE ARV;
- TOETATUD ARUKATE KÜLADE STRATEEGIATE ARV;
- MAAPIIRKONNA OSAKAAL, MIS SAAB KASU TOETUSTEGA PARANDATUD JUURDEPÄÄSUST TEENUSTELE JA TARISTULE;
- TOETATUD SOTSIAALSE KAASAMISE PROJEKTIDEGA HÕLMATUD ISIKUTE ARV.

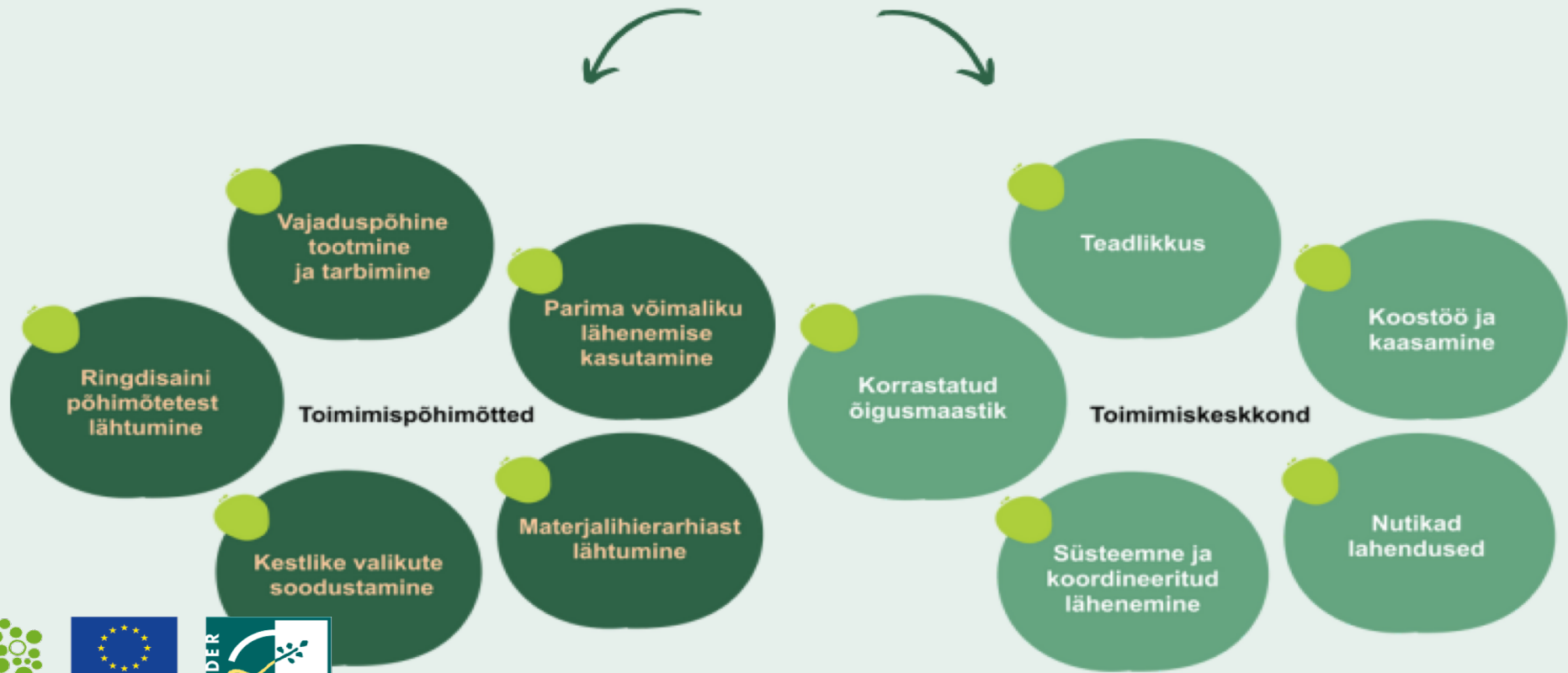

ARENDESKODA PEAB OLULISEKS:

- KÕIKIDE PIIRKONDADE KAASAMIST – STRATEEGIASEMINARID PIIRKONDADES
- TEGEVUSPIIRKONNAS TEGUTSEVATE KOOSTÖÖVÕRGUSTIKE KAASAMINE – SEMINARID VÕRGUSTIKES
- SOTSIAALFONDI KAASAMINE – KOOSTÖÖ KOV-DEGA OLUKORRA KAARDISTAMINE, KITSASKOHTADE LEIDMINE NING SOTSIAALFONDI VAJADUSE KAASAMINE
- TEGEVUSTEST TEAVITAMINE OMA VEEBILEHEL, SOTSIAALMEEDIAS.
- PAINDLIKKUST – JUHUL KUI SELGUVAD OOTAMATUD ASJAD, EELKÕIGE MINISTEERIUMI TASANDILT.

RINGMAJANDUS?

Ringmajanduse aluspõhimõtted

RINGMAJANDUSE PÕHIMÕTTED:

- **UUED ÄRIMUDELID** (SH MITME OSAPOOLE, NT ETTEVÕTETE KOOSTÖÖL PÕHINEVAD ÄRIMUDELID) NAGU RESSURSI TAASKASUTAMINE, RINGTARNEAHEL, JAGAMISPLATVORM, TOODETE ELUEA PIKENDAMINE, TOODE KUI TEENUS, RINGMAJANDUST SOODUSTAVAD DIGILAHENDUSED (NT MATERJALIPASS, ANDMETE EFEKTIIVSEM TÖÖTLEMINE);
- **KOHALIKUD ALGATUSED**, MIS ON SUUNATUD LISANDVÄÄRTUSE LOOMISELE LÄBI KOHALIKE RESSURSSIDE (NT PÕLLUMAJANDUSES, METSANDUSES) KESTLIKULE JA ÖKOINNOVAATILISELE KASUTAMISELE VÕI SOTSIAAL-MAJANDUSLIKE PROBLEEMIDE LAHENDAMISELE (LINNADE, KÜLADE, MTÜDE ALGATUSED);
- **TARBIJAKÄITUMISE MUUTUS**
- TOOTEID JA TEENUSEID ON **DISAINITUD KOGU OLELUSRINGI** NING TARBIJA REAALSEID VAJADUSI ARVESTADES;
- **TOODETE VÕIMALIKULT KAUA KASUTUSES HOIDMINE** – KORDUSKASUTUS, ÜMBERKUJUNDAMINE, PARANDAMINE, RENOVEERIMINE, KASUTUSOTSTARBE MUUTMINE;
- **KORDUSKASUTAMISE, PARANDAMISE JA RENOVEERIMISE** SOODUSTAMINE KOHALIKUL TASANDIL (TEAVITUS)
- **JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE**
- ERINEVATE OSAPOOLTE VAHEL TOIMUB **LAIALDANE KOOSTÖÖ** ÜHISE KASU LEIDMISE EESMÄRGIL.
- **SÜSTEEMNE LÄHENEMINE** KOGU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKUS SÜSTEEMIS - MUUTUSTENI TARBIMISES, TOOTMISES, PLANEERIMISES, POLIITIKAS, ELUSTIILIS, KULTUURIS JA VÄÄRTUSHINNANGUTES.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

“ARUKAD KÜLAD”

MIS ON ARUKAS KÜLA?

- ARUKATE KÜLADE (SMART VILLAGES) KONTSEPTSIOON VIITAB **JÄTKUSUUTLIKELE MAAPIIRKONDADELE JA KOGUKONDADELE**, MIS TEGELEVAD NII **OLEMASOLEVATE** TUGEVUSTE JA VÄÄRTUSTEGA KUI ARENDAVAD VÄLJA **UUSI VÕIMALUSI**.
- NENDE KÜLADE PUHUL **TÄIUSTATAKSE** TRADITSIOONILISI JA UUSI VÕRGUSTIKKE NING TEENUSEID **DIGITAAL- JA TELEKOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA JA INNOVATSIOONIGA** NING LÕIGATAKSE SENISEST ENAM KASU VAJALIKEST TEADMISTEST.
- **EESMÄRK ON TÕSTA KOHALIKE ELANIKE JA ETTEVÖTETE HEAOLU!**

STRATEEGIAD, MIS MEID MÕJUTAVAD

- RIIGI TASANDIL EAS – TEADMISTE JA TEHNOLOOGIASIIRE; TARK TÖÖSTUS; VÄLISVÄRBAMINE, VÄLISINVESTEERINGUD; E-EESTI ESITLUSKESKUS; CERN; EESTI KOSMOSEBÜROO; KREDEX.
- RIIGI TASANDIL MAAELU(PRIA) – ÜPP:
 1. TÕHUSTADA ARUKAT, VASTUPIDAVAT JA MITMEKESIST PÕLLUMAJANDUSSEKTORIT, MIS TAGAB TOIDUGA KINDLUSTATUSE.
 2. EDENDADA KESKKONNAHOIDU JA KLIIMAMEETMEID NING PANUSTADA EUROOPA LIIDU KESKKONNA- JA KLIIMAEESMÄRKIDESSE.
 3. PARANDADA MAAPIIRKONDADE SOTSIAAL-MAJANDUSLIKKU OLUKORDA.

ERIEESMÄRGID:

- TOETADA PÕLLUMAJANDUSTOOTJA ELUJÕULISUST TAGAVAT SISSETULEKUT JA VASTUPANUVÕIMET KOGU LIIDUS, ET TAGADA TOIDUGA KINDLUSTATUS.
- PANUSTADA KLIIMAMUUTUSTE LEEVENDAMISSE JA NENDEGA KOHANEMISSE NING SÄÄSTVASSE ENERGIASSE.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

STRATEEGIAD, MIS MEID MÕJUTAVAD

- OLLA ATRAKTIIVNE NOORTE PÕLLUMAJANDUSTOOTJATE JAOKS JA SOODUSTADA ETTEVÕTLUSE ARENGUT MAAPIIRKONDADES.
- SUURENDADA KONKURENTSIVÕIMET JA TURULE ORIENTEERITUST, PÖÖRATES ERILIST TÄHELEPANU TEADUSUURINGUTELE, TEHNOLOOGIALE JA DIGIÜLEMINEKULE.
- EDENDADA SÄÄSTVAT ARENGUT JA SELLISTE LOODUSVARADE TÕHUSAT MAJANDAMIST NAGU VESI, MULD JA ÕHK.
- EDENDADA TÖÖHÕIVET, MAJANDUSKASVU, SOTSIAALSET KAASATUST JA MAAPIIRKONDADE ARENGUT, SEALHULGAS BIOMAJANDUST JA SÄÄSTVAT METSAMAJANDUST.
- PARANDADA PÕLLUMAJANDUSTOOTJATE POSITSIOONI VÄÄRTUSAHELAS.
- PANUSTADA ELURIKKUSE KAITSESSE, EDENDADA ÖKOSÜSTEEMI TEENUSEID NING SÄILITADA ELUPAIKU JA MAASTIKKE.
- PARANDADA EUROOPA LIIDU PÕLLUMAJANDUSE REAGEERIMIST ÜHISKONNA NÕUDLUSELE TOIDU JA TERVISE VALLAS (HÕLMAB NII OHUTUT, TOITVAT JA SÄÄSTVALT TOODETUD TOITU, TOIDU RAISKAMISE VÄHENDAMIST KUI KA LOOMADE HEAOLU TAGAMIST).
- LÄÄNE-VIRU MAAKONNASTRATEEGIA (TEEMAD: MAAKONDLIKU ETTEVÕTLUSSTRATEEGIA KOOSTAMINE; ETTEVÕTLUS- JA ETTEVÕTLIKKUSE ÕPPE KOORDINEERIMINE MAAKONNA KOOLIDES; VIRUMAA DMO ASUTAMINE (TURISM); TOIDUTOOTMISE ARENDAMINE (MAHE, TOORME VÄÄRINDAMINE); MILITAARTEHNOLOOGIA ARENDAMINE (TSIVIIL-MILITAAR KOOSTÖÖ); ETTEVÕTLUSALADE ARENDAMINE JA TURUNDAMINE.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

SWOT – ANALÜÜS - TUGEVUSED

- SOODNE ASUKOHT ETTEVÕTLUSE ARENGUKS EESTI KONTEKSTIS.
- MAJANDUSLIKULT AKTIIVSETE INIMESTE ARV PÜSIB JÄTKUVALT STABIILSENA.
- ETTEVÕTETE TEGEVUSVALDKONNAD ON MITMEKESISTUNUD.
- TUGEVAD VABAÜHENDUSED.
- VÄGA HEAL TASEMEL VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSED (SPORDIKESKUSED, STAADIONID, LOODUSRAJAD, SUUSARAJAD, UJULAD).
- KULTUURISÜNDMUSTE ROHKUS JA MITMEKESISUS (ERITI SUVEPERIOODIL).
- RIKKALIK AJALOO- JA KULTUURIPÄRAND (AJALOO- JA ARHITEKTUURIMÄLESTISED).
- TOIMIVAD KOOSTÖÖVÕRGUSTIKUD KOOS PARTNERITEGA (NII EESTI SISESED KUI KA RAHVUSVAHELISED PARTNERID), PEAMISELT LEADER TEGEVUSGRUPID.
- KAASAMINE VÕRGUSTIKUTÖÖ PÕHIMÕTTEL.
- EUROPARK SERTIFIKAADI OLEMASOLU (LAHEMAA RAHVUSPARK KOOS MÕJUPIIRKONNAGA).

SWOT – ANALÜÜS - NÕRKUSED

- UUDSETE IDEEDE VÄHESUS.
- MIKRO- JA VÄIKEETTEVÕTETEL PUUDUB VÕIMEKUS INVESTEERIDA.
- ÜHE PERSOONI PÕHISED KOGUKONNAD (EESTVEDAJATE VÄSIMINE, SELTSITEGEVUSE HÄÄBUMINE).
- KOGUKONDADE TEADLIKKUS TEENUSTE ARENDAMISEL PUUDULIK.
- MAAPIIRKONNAS ETTEVÕTLIKKUSE MADAL TASE.
- ETTEVÕTJATE VANANEMINE (JÄRELKASVU PUUDUS).
- NOORTE KAASAMINE TEGEVUSTES (ETTEVÕTTE ARENDAMISEL, KOGUKONNA ETTEVÕTMISTES) TAGASIHOIDLIK.
- PAIKKONNA IDENTITEET OLEMAS, KUID SEDA EI KASUTATA.
- TURISMI- JA MAJUTUSASUTUSTE TEENUSTE VÄHESUS.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

SWOT – ANALÜÜS - VÕIMALUSED

- PIIRKONNA RESSURSSIDE HOIDMINE JA VÄÄRTUSTAMINE.
- UUENDUSLIKE IDEEDE RAKENDAMINE.
- ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME SUURENEMINE (NÄIT. LÄBI TURUNDUSTEGEVUSTE, LÄBI ÜHISTURUSTUSE).
- ETTEVÕTLIKKUSE SUURENEMINE LÄBI KOOLITUSTE, ARENDUSTEGEVUSTE.
- PIIRKONNA MAINE KUJUNDAMINE.
- ETTEVÕTLUSELE VAJALIKU TARISTU VÄLJAEHITAMISE TOETAMINE.
- KOOSTÖÖ ERI TASANDIL: VABAÜHENDUSED, ETTEVÕTTED, KOV, RIIK, PARTNERID EESTI SEES JA VÄLISRIIKIDEST.
- ELANIKKONNA LAIEM JA AKTIIVSEM KAASAMINE TEGEVUSTESSE JA ÜRITUSTEL OSALEMISSE - VÕRGUSTIKUTÖÖ EDASIARENDAMINE.
- TEADKLIKKUSE SUURENEMINE TURUNDUSEST, NN. BRÄNDIMISEST.
- TREND ELAMA LIIKUMINE MAALE – UUTE KOGUKONNA LIIKMETE KAASAMINE.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

SWOT – ANALÜÜS - OHUD

- TÖÖJÕU VANANEMINE, SH ETTEVÕTJATE VANANEMINE.
- KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU PUUDUS.
- VALITSEV EBASTABIILSUS MAAILMAS JA UUS MAJANDUSLANGUS, MILLE TAGAJÄRJEKS ON TOODETE JA TEENUSTE JÄRGI NÕUDLUSE VÄHENEMISEST TINGITUD ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME LANGUS.
- ELANIKKONNA VÄHENEMINE, SH GLOBALISEERUMINE (ELANIKKONNA VÄLJARÄNNE).
- AVALIKE TEENUSTE VÄHENEMISE JA HALVENEMISE RISK.
- SOTSIAALSETE PROBLEEMIDE SÜVENEMINE (SH SÕLTUVUSAINETE TARVITAMINE, ÜKSINDUS, PEREKONNALIHKME(TE) LIIGA KAUGEL TÖÖTAMINE NING SELLEST TULENEVAD PROBLEEMID KODUS, KOOLIS, TÖÖL).
- GEOPOLIITILINE OLUKORD – SÕDA UKRAINAS.

PROBLEEMID:

- ÜHE TÖÖKOHA LOOMINE ON VÄGA KALLIS
- KÕRGED SISENDHINNAD (TOORE, ENERGIA, NÕUDED, PIIRANGUD JNE).
- INVESTEERIMISVÕIMETUS
- TÖÖJÕU PUUDUS, TÖÖJÕU OSKUSED (PUUDULIKUD).
- TEENUSED VAJAVAD KOHANDAMIST VASTAVALT UUTELE OLUDELE
- PUUDUVAD VÕI VAJAVAD TÄIUSTAMIST INNOVAATILISED/UUDSED LAHENDUSED
- ETTEVÕTJA PEAB OLEMA MITMEKESISTE OSKUSTEGA (SEE EI LASE KESKENDUDA OLULISELE).
- VÄHE ON ETTEVÕTJATE ÜHISPROJEKTE.
- ETTEVÕTTED TEGUTSEVAD „OMAS MULLIS“ – ARGIMURESID ON NII PALJU, ET TOOTEARENDEST EI TOIMU.
- MAAPIIRKONDADES ON VÄHE NOORI NING PALJUDEL NENDE VANEMATEL PUUDUB TAHE, TEADMISED, OSKUSED ETTEVÕTLUSEGA TEGELEMISEKS.
- ROHKEM ON VAJA INFOT BIO- JA RINGMAJANDUSE VÕIMALUSTE KOHTA.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

PROBLEEMID:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond.
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

MINA TÄNAN!
KOHTUMISENI JÄRGMISEL KORRAL!

KONTAKT: TIINA@ARENDEUSKODA.EE, TEL. 5155 249

